

УДК 351.77:316.614(477)

<https://doi.org/10.62664/cpa.2026.01.06>

Богдан ГРИВНАК,

доцент кафедри суспільних наук,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,

кандидат філософських наук, доцент

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-4593-3862>

Михайло ПАЛАГНЮК,

завідувач кафедри суспільних наук,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,

кандидат філософських наук, доцент

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-2512-075X>

(© ГРИВНАК Б., ПАЛАГНЮК М., 2026)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ РОЗБУДОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО ТА БЕЗБАР'ЄРНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ

У статті досліджено особливості державного управління процесами розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища в Україні в умовах сучасних суспільних трансформацій, цифровізації та євроінтеграційних процесів. Проаналізовано нормативно-правові та організаційні засади формування державної політики у сфері забезпечення рівного доступу громадян до суспільних послуг, інфраструктури, освіти, працевлаштування та цифрових ресурсів. Визначено, що державне управління процесами розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища реалізується за шістьма ключовими векторами: фізичним, інформаційним, цифровим, суспільно-громадянським, економічним та освітнім. Фізичний вектор передбачає забезпечення архітектурної доступності будівель, громадського транспорту та міської інфраструктури для

маломобільних груп населення. Інформаційний напрям орієнтований на забезпечення доступності комунікації шляхом використання жестової мови, шрифту Брайля та простої мови. Цифровий вектор охоплює адаптацію вебресурсів органів державної влади та електронних публічних послуг до потреб осіб із порушеннями зору, слуху чи моторики. Суспільний та громадянський напрям спрямовано на створення умов для рівної участі всіх громадян у політичному, культурному та соціальному житті. Економічний вектор передбачає стимулювання працевлаштування осіб з інвалідністю та ветеранів, а також адаптацію робочих місць відповідно до принципів інклюзивності. Освітній напрям визначає перехід від інтернатної системи до всеохопної інклюзивної освіти на всіх рівнях. Обґрунтовано потребу вдосконалення механізмів публічного управління, міжвідомчої взаємодії, стратегічного планування та моніторингу ефективності реалізації державної політики у сфері безбар'єрності. Зроблено висновки, що формування інклюзивного та безбар'єрного середовища є важливою передумовою забезпечення соціальної справедливості, дотримання прав людини, підвищення якості життя населення та сталого розвитку держави.

***Ключові слова:** державне управління, безбар'єрність, інклюзивність, державна політика, доступність, цифрова доступність, інклюзивна освіта, соціальна інтеграція, публічне управління.*

Bohdan HRYVNAK,

Associate Professor of the Department of Social Sciences,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,

PhD in Philosophy, Associate Professor

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-4593-3862>

Mykhailo PALAHNIUK,

Head of the Department of Social Sciences,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,

STATE MANAGEMENT OF THE PROCESSES OF DEVELOPING AN INCLUSIVE AND BARRIER-FREE ENVIRONMENT

The article examines the peculiarities of public administration in the processes of developing an inclusive and barrier-free environment in Ukraine under the conditions of contemporary social transformations, digitalization, and European integration processes. The regulatory, legal, and organizational foundations of state policy formation in the field of ensuring equal access of citizens to public services, infrastructure, education, employment, and digital resources are analyzed. It is determined that public administration of the processes of developing an inclusive and barrier-free environment is implemented through six key dimensions: physical, informational, digital, social and civic, economic, and educational.

The physical dimension involves ensuring architectural accessibility of buildings, public transport, and urban infrastructure for people with reduced mobility. The informational dimension is aimed at ensuring accessible communication through the use of sign language interpretation, Braille, and plain language. The digital dimension covers the adaptation of governmental web resources and electronic public services to the needs of persons with visual, hearing, or motor impairments. The social and civic dimension focuses on creating conditions for equal participation of all citizens in political, cultural, and social life. The economic dimension provides for the promotion of employment opportunities for persons with disabilities and veterans, as well as the adaptation of workplaces in accordance with the principles of inclusiveness. The educational dimension defines the transition from institutionalized upbringing to comprehensive inclusive education at all educational levels.

The article substantiates the necessity of improving public administration mechanisms, interagency cooperation, strategic planning, and monitoring of the

effectiveness of state policy implementation in the field of barrier-free accessibility. It is concluded that the development of an inclusive and barrier-free environment is an important prerequisite for ensuring social justice, protecting human rights, improving the quality of life of the population, and achieving sustainable state development.

***Keywords:** public administration, barrier-free accessibility, inclusiveness, state policy, accessibility, digital accessibility, inclusive education, social integration, public governance.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації системи публічного управління в Україні особливої актуальності набувають питання формування інклюзивного та безбар'єрного середовища як важливої передумови забезпечення рівних прав і можливостей для всіх громадян. Реалізація принципів безбар'єрності та інклюзії є потрібним складником демократичного розвитку держави, утвердження соціальної справедливості, дотримання прав людини та підвищення якості життя населення. Особливого значення ці процеси набувають в умовах євроінтеграційного курсу України, потреби адаптації національної системи управління до міжнародних стандартів доступності та забезпечення потреб осіб з інвалідністю, маломобільних груп населення, людей похилого віку, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та інших соціально вразливих категорій населення.

Водночас практика державного управління процесами розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища характеризується низкою проблем, серед яких недостатній рівень міжвідомчої координації, недосконалість нормативно-правового забезпечення, обмеженість фінансових ресурсів, недостатній рівень цифрової та фізичної доступності об'єктів інфраструктури, а також відсутність ефективних механізмів моніторингу та оцінювання результативності реалізації державної політики у цій сфері.

Крім того, потребує вдосконалення система взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій та інститутів громадянського суспільства у питаннях формування безбар'єрного простору.

Потреба комплексного наукового осмислення механізмів державного управління процесами розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища, визначення ефективних інструментів реалізації державної політики, а також пошуку шляхів удосконалення управлінських підходів з урахуванням сучасних суспільних викликів зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню державного управління процесами розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища в Україні присвятили свої праці такі науковці як В. Байраківський, О. Бондар, О. Лазор, І. Лопушинський, Д. Луц, А. Назарян, Н. Савінова, Л. Слободян, В. Пришляк, О. Пришляк, Н. Сердюк, М. Субтельний, В. Янчишин та інші.

Мета статті полягає в комплексному аналізі механізмів державного управління процесами розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища в Україні, визначенні основних проблем і викликів у реалізації державної політики у цій сфері, а також обґрунтуванні напрямів удосконалення управлінських підходів та інструментів забезпеченні доступності, інклюзивності й рівних можливостей для всіх категорій населення відповідно до сучасних європейських стандартів.

Виклад основного матеріалу. У сучасних демократичних країнах гарантування рівності прав і можливостей для всіх громадян є одним із ключових напрямів державної політики. Інклюзія як суспільна та етична цінність передбачає формування таких умов, за яких кожна людина може повноцінно брати участь у всіх сферах життя суспільства.

Для України це питання стало особливо актуальним у зв'язку зі збільшенням кількості осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення внаслідок воєнних подій останнього часу.

Згідно з офіційними статистичними даними, в Україні проживає понад 2,7 млн осіб з інвалідністю, що становить приблизно 6,6 % населення країни, тоді як у світі кількість таких осіб перевищує 1 млрд, або близько 15 % населення планети [3].

Створення інклюзивного середовища є одним із пріоритетних напрямів розвитку держави, оскільки забезпечення безбар'єрності та соціальної рівності свідчить про демократичний характер публічної влади. Важливе місце в цьому процесі належить органам публічної адміністрації, що здійснюють координацію державної політики, формують нормативно-правову базу, контролюють реалізацію програм доступності та сприяють забезпеченню рівних можливостей для всіх громадян

О. Лазор та В. Байраківський зазначають: «Інклюзивність стала однією із найважливіших тенденцій розвитку державного управління XXI століття. Вона означає не лише турботу про людей з інвалідністю, а й глибшу переорієнтацію політичної культури: від моделі компенсацій і привілеїв – до моделі участі та реалізації повноцінного громадянства. Це поняття тісно пов'язане з ідеєю людської гідності – фундаментальною категорією сучасного правового світу. Україна, інтегруючись до європейського політичного простору, узяла на себе зобов'язання реалізовувати міжнародні стандарти інклюзії відповідно до Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю (ратифікована Законом № 1767-VI від 16 грудня 2009 р.). Документ наголошує, що держави-учасниці мають не лише гарантувати рівність прав, а й створювати умови, що реально забезпечують участь осіб з інвалідністю в політичному, економічному та культурному житті на рівних засадах» [3].

Науковці слушно додають, що для України проблема інклюзивного розвитку набула особливої актуальності через наслідки воєнних дій, зокрема, збільшення кількості людей, які втратили здоров'я, були змушені змінити місце проживання, зазнали психологічних травм і потребують ефективних механізмів соціальної інтеграції та професійної адаптації. За прогнозами фахівців,

чисельність осіб з інвалідністю внаслідок війни може зрости на 300-400 тисяч, що робить питання доступності та інклюзії надзвичайно важливим для нашої держави [3].

Варто зазначити, що Інклюзія є процесом реального залучення осіб з особливими потребами до активного суспільного життя. Вона сформувалася як результат усвідомлення значущості людської різноманітності та індивідуальних відмінностей, а також передбачає відмову від будь-яких форм дискримінації. Цей підхід віддзеркалює одну із ключових характеристик демократичного суспільства, відповідно до якої кожна людина є рівноправним і цінним членом соціуму та має однакові права й можливості.

З метою втілення принципів інклюзивності та захисту прав осіб з інвалідністю 13 грудня 2006 року Генеральною Асамблеєю ООН було ухвалено Конвенцію про права осіб з інвалідністю, яку підписали та ратифікували майже всі країни світу, у тому числі Україна [1].

Крім цього, формування безбар'єрного простору в Україні, що передбачає створення доступного середовища для всіх категорій населення та гарантування рівних можливостей реалізації прав і отримання послуг на рівні з іншими громадянами, шляхом інтеграції фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної, громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності до всіх сфер державної політики, визначено як стратегічний курс держави та один із пріоритетів діяльності Уряду України, органів виконавчої влади, інших державних інституцій та органів місцевого самоврядування [1].

Як зазначає А. Назарян: «Формування інклюзивного суспільства потребує, по-перше, інклюзивного підходу до врахування потреб й інтересів жителів різних територій, різних категорій населення (маломобільних груп, осіб з інвалідністю, літніх людей) при формуванні публічної (соціальної, ветеранської, ін.) політики; по-друге, створення умов для реалізації громадян в соціумі; по-третє, консолідації суспільства довкола спільних проблем розвитку територій з метою побудови ефективних взаємовідносин між державою та громадянами» [4].

Науковець додає, що серед основних викликів, що постають у процесі розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища, є низький рівень соціальної інтеграції у сфері зайнятості, недотримання та порушення чинних державних будівельних норм, зокрема обмежену доступність житлових і нежитлових об'єктів та медичної інфраструктури. Окрему проблему становить недостатня пристосованість громадського транспорту до потреб осіб з інвалідністю, наявність цифрових бар'єрів для цієї категорії населення, а також інші системні труднощі [4].

Вирішення цих та інших проблем на центральному та муніципальному рівнях потребує комплексних управлінських рішень щодо створення безбар'єрного середовища в Україні шляхом вибору вектору стратегічного розвитку країни на основі критеріїв ціннісної інклюзивної парадигми, заснованої на умовах демократії, загальноєвропейських цінностей, свобод, справедливості, рівних прав та можливостей, зокрема щодо доступу до освіти, медицини.

Нині формування інклюзивного суспільства та розвиток безбар'єрного середовища в Україні охоплює не лише створення доступної інфраструктури, зокрема соціальної, для різних груп населення, а й забезпечення органами влади дотримання принципів адресності та безбар'єрності під час надання публічних, у тому числі адміністративних і соціальних, послуг громадянам [4].

Надзвичайно важливим кроком у державному управлінні процесами розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища стало ухвалення стратегічних і нормативно-правових актів, що закріпили принцип безбар'єрності як один із пріоритетів державної політики, зокрема, Указ Президента «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні» (№ 533/2020 від 03.12.2020) і, безперечно, Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р [2].

Окремо варто зупинитися на другому документі. У документі наголошується, що відповідно до Конституції України людина, її життя і

здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека визнаються найвищою соціальною цінністю в державі. Водночас значна частина громадян стикається з різноманітними перешкодами в реалізації своїх прав, доступі до публічних послуг та повноцінній участі в культурному, політичному й суспільному житті [5].

Такі бар'єри існують у різних сферах – від фізичної доступності громадських і житлових будівель до можливостей працевлаштування та участі в культурних процесах. Відсутність безбар'єрного середовища не лише ускладнює життя мільйонів людей, а й негативно впливає на загальний рівень добробуту суспільства в цілому [5].

Стратегія також узгоджується зі змістом Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, та відповідає європейському і євроатлантичному курсу держави. Вона враховує ключові міжнародні документи у сфері безбар'єрності та захисту прав людини, зокрема Конвенцію про права осіб з інвалідністю (ратифіковану Законом України від 16 грудня 2009 р. № 1767-VI), Європейську соціальну хартію (переглянуту) (ратифіковану Законом України від 14 вересня 2006 р. № 137-V), Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, зобов'язання України у процесі набуття членства в Європейському Союзі, а також міжнародну ініціативу.

Метою цієї Стратегії є створення безперешкодного середовища для всіх суспільних груп, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права, отримувати послуги на рівні з іншими шляхом інтегрування фізичної, інформаційної, цифрової, суспільної, громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності до всіх сфер державної політики.

Очікуваними результатами реалізації цієї Стратегії є визначення та суспільна підтримка стратегічного курсу держави у сфері створення

безбар'єрного простору, послідовна реалізація якого дасть можливість кожній людині:

- отримати безперешкодний доступ до об'єктів фізичного оточення і транспорту;

- отримати можливість безперешкодного пересування на рівні територіальної громади, районному, обласному, міжобласному рівні;

- отримувати інформацію у доступний спосіб;

- отримати спрощений доступ до цифровізованих та аналогових адміністративних, соціальних та інших видів послуг;

- володіти потрібними навичками та знаннями для отримання послуг і інформації в різних форматах;

- отримати рівні умови участі у всіх сферах суспільного життя;

- отримувати якісні соціальні, освітні, комунальні, транспортні, фінансові, правничі, безпекові, адміністративні послуги, а також послуги у сфері громадського здоров'я, охорони здоров'я, цивільного захисту та медіа-послуг;

- отримати рівні можливості для піклування про своє здоров'я, занять фізичною культурою та спортом;

- отримати рівні можливості для культурного, мистецького та/або креативного вираження, провадження культурної та творчої діяльності, доступу до культурних послуг, культурних цінностей, об'єктів культурної спадщини та інформації про них;

- брати участь у політичних процесах та громадській діяльності, зокрема молоді;

- мати належний захист прав людини, уключаючи права жінок і чоловіків, хлопчиків та дівчат, зокрема осіб з інвалідністю;

- отримати рівні можливості та вільний доступ до освіти, у тому числі освіти впродовж життя;

- отримати можливості у сфері зайнятості, а також провадження підприємницької діяльності.

У результаті реалізації цієї Стратегії:

- безбар'єрність стане наскрізним принципом державної політики та включатиметься до всіх довгострокових рішень та програм на національному та місцевому рівні;

- кошти державного та місцевих бюджетів спрямовуватимуться на придбання товарів, робіт та послуг, що відповідають принципам безбар'єрності;

- буде отримано актуальну інформацію про стан доступності будівель, інфраструктури, транспорту, інформації, електронних публічних послуг для планування програм та інвестицій в створення безперешкодного середовища;

Водночас значна частина громадян України все ще стикається з перешкодами в реалізації своїх прав і доступі до публічних послуг. Саме тому питання формування безперешкодного середовища, впровадження принципів безбар'єрності у комунікаціях, а також забезпечення рівного доступу до якісної освіти для кожної особи з урахуванням її індивідуальних потреб і можливостей визначено як ключові пріоритети стратегічних документів держави [1].

Особливе значення цих нормативних документів для організації професійного навчання публічних службовців полягає в тому, що реалізація стратегічних завдань вимагає сформованих професійних компетентностей у державних службовців, які відповідають за забезпечення прав і свобод громадян. Водночас важливою є здатність системи професійного навчання ефективно задовольняти освітні потреби учасників на основі принципів безбар'єрності та інклюзивності [1].

О. Лазор та В. Байраківський зазначають, що одним із найважливіших нововведень стало ухвалення нормативного акта – постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2026 р. № 58 «Про забезпечення рівного представництва осіб з інвалідністю у сфері державної служби та юридичних професій». Документом встановлено обов'язкові квоти, відповідно до яких особи з інвалідністю мають становити щонайменше 7 % працівників у кожній юридичній організації та державній установі, а в центральних органах виконавчої влади – не

менше 10 %. Крім того, постанова визначає поетапне впровадження цих вимог до 2030 року та запровадження в кожній установі посади радника з питань інклюзії та безбар'єрності. Таким чином, ідея інклюзії переходить на новий рівень інституційного закріплення, стаючи невід'ємним складником кадрової структури органів влади [3].

Це рішення стало закономірним продовженням оновленої редакції Закону України «Про державну службу» 2025 року, у якій інклюзію визначено одним із ключових принципів кадрової політики поряд із ефективністю, політичною неупередженістю та доброчесністю. Закон також запроваджує поняття «адаптоване робоче місце» та покладає на органи державної влади обов'язок забезпечувати фінансування засобів доступності, зокрема електричних підйомників, спеціалізованих робочих панелей і програм для озвучення інформації з екрана [3].

Реалізація цих положень є складником масштабної реформи державної кадрової політики, визначеної в Стратегії на 2025-2030 роки. Документ серед іншого передбачає обов'язкове проходження державними службовцями категорії «А» спеціалізованих навчальних модулів з питань інклюзії, зокрема щодо управління різноманітними командами, подолання стереотипів, а також врегулювання конфліктних ситуацій [3].

Крім того, було створено Національну платформу «Інклюзивна служба», на якій навчальні та консультаційні матеріали подано в адаптованому форматі, доступному для різних категорій користувачів. Важливим кроком стало і впровадження з 2026 року нової електронної системи добору кадрів на публічну службу – порталу career.gov.ua/inclusion. Завдяки цьому особи з інвалідністю отримали можливість подавати документи дистанційно, проходити співбесіди у форматі відеозв'язку та складати тестування в доступних версіях. Такий механізм сприяє зменшенню бюрократичних перешкод і забезпечує ширше залучення громадян до сфери державного управління [3].

Отже, інклюзивність у системі державного управління України поступово перетворюється з формально проголошеного принципу на цілісну державну політику, що охоплює кадрову, соціальну, освітню, інфраструктурну та цифрову сфери. Проведений аналіз засвідчує, що сучасне трактування інклюзії значно ширше за поняття соціального захисту осіб з інвалідністю, оскільки передбачає забезпечення умов для повноцінної участі кожної людини в суспільному, політичному та економічному житті. У такому розумінні інклюзивність постає не лише соціальною цінністю, а й одним із базових принципів діяльності публічної влади, що впливає на ефективність державних інституцій, рівень суспільної довіри та якість управлінських процесів.

Уведення квот для представництва осіб з інвалідністю на державній службі, облаштування адаптованих робочих місць, розвиток електронних сервісів доступу до публічної служби та впровадження інклюзивного аудиту органів влади демонструють перехід від декларативного забезпечення прав до практичного створення умов для їх реалізації. У результаті інклюзивність дедалі більше набуває ознак інституційно закріпленого елементу державної кадрової політики.

Водночас інклюзивна політика поширюється не лише на сферу державної служби, а й охоплює розвиток безбар'єрного середовища, цифрової доступності, інклюзивної освіти та забезпечення можливостей працевлаштування. Це підтверджує міжгалузевий характер інклюзії, реалізація якої потребує узгодженої взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів освіти, бізнесу та громадських організацій. Особливе значення в упровадженні інклюзивних підходів мають територіальні громади – місцевому рівні забезпечується практичне втілення принципів доступності, безбар'єрності і соціальної інтеграції.

Разом із тим процес реалізації інклюзивної політики супроводжується низкою труднощів. Серед основних проблем варто виокремити недостатнє фінансування програм безбар'єрності, дефіцит фахівців у сфері інклюзивного

управління, інституційну консервативність органів влади, а також нерівномірний розвиток інклюзивного середовища в різних регіонах України. Окремим викликом залишається потреба у зміні суспільного ставлення до осіб з інвалідністю та утвердженні культури рівності, толерантності й поваги до різноманітності.

Висновки. Загалом Державне управління процесами розбудови інклюзивного та безбар'єрного середовища здійснюється за шістьма основними векторами: фізичний: забезпечення архітектурної доступності будівель, громадського транспорту та міської інфраструктури для маломобільних груп населення; цифровий: пристосування вебсайтів органів влади та публічних послуг (наприклад, екосистеми Дія) до потреб людей із порушеннями зору, слуху чи моторики; суспільний та громадянський: створення умов для рівної участі у політичному, культурному та соціальному житті; економічний: стимулювання працевлаштування осіб з інвалідністю та ветеранів, адаптація робочих місць; освітній: перехід від інтернатного виховання до всеохопної інклюзивної освіти на всіх рівнях.

Варто також виокремити сучасні реформи та інструменти реалізації безбар'єрності, що будуть реалізовані найближчим часом в нашій державі: освітня сфера: з серпня 2026 року набуває чинності новий Порядок організації інклюзивного навчання, що забороняє школам відмовляти у створенні інклюзивних класів за наявності заяви батьків та висновку ІРЦ, навіть для однієї дитини; професійне навчання службовців: НАДС спільно з міжнародними партнерами впроваджує тренінги для публічних службовців щодо формування безбар'єрності як нового стандарту взаємодії в державному секторі; реінтеграція ветеранів: акцент держуправління змістився на безбар'єрність для ветеранів та військовослужбовців, які відновлюються після поранень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безбар'єрність. Доступність. Інклюзивність : практичний посібник з організації безбар'єрного та інклюзивного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад. URL: <https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/uploaded-files/posibnik-bezbarjernist-dostupnist-inkliuzivnist.pdf>.

2. Безбар'єрність як цінність : шлях України до інклюзивного суспільства. URL: <https://dolmativska-gromada.gov.ua/news/1757418732>.

3. Лазор О. Байраківський В. Формування та реалізація державної політики у сфері інклюзивного середовища. URL: https://www.researchgate.net/publication/403571983_FORMUVANNA_TA_REALIZACIA_DERZAVNOI_POLITIKI_U_SFERI_INKLUZIVNOGO_SEREDOVISAC_HALLENGES_FACED_BY_PUBLIC_ADMINISTRATION_AUTHORITIES_IN_CREATING_AN_INCLUSIVE_ENVIRONMENT. DOI: <https://doi.org/10.31652/2786-6068-2025-6-56-67>.

4. Назарян А. Сучасний етап формування інклюзивного суспільства та побудови безбар'єрного простору в Україні. URL: <https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/view/202>. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-11-90-99>.

5. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квіт. 2021 р. № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80/conv#Text>.

6. Про державну службу : Закон України № 889-VIII від 10 грудня 2015 р. (у редакції від 2025 р.). Київ : Відомості Верховної Ради, 2025.

7. Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні : Указ Президента України від 03 груд. 2020 р. № 533/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533/2020#Text>.

8. World report on disability 2011. World Health Organization. URL: <http://apps.who.int/bookorders/anglais/detart1.jsp?codlan=1&codcol=15&codcch=80>
9.

REFERENCES

1. Bezbar'iernist'. Dostupnist'. Inkliuzyvnist' : praktychnyi posibnyk z orhanizatsii bezbar'iernoho ta inkliuzyvnoho navchannia derzhavnykh sluzhbovtziv, holiv mistsevykh derzhavnykh administratsii, yikh pershykh zastupnykiv ta zastupnykiv, posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia ta deputativ mistsevykh rad. URL: <https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/uploaded-files/posibnik-bezbarjernist-dostupnist-inkliuzivnist.pdf>. [in Ukrainian]

2. Bezbar'iernist' yak tsinnist' : shliakh Ukrainy do inkliuzyvnoho suspilstva. URL: <https://dolmativska-gromada.gov.ua/news/1757418732>. [in Ukrainian]

3. Lazor O., Bairakivskyi V. Formuvannia ta realizatsiia derzhavnoi polityky u sferi inkliuzyvnoho seredovyshcha. URL: https://www.researchgate.net/publication/403571983_FORMUVANNA_TA_REALIZACIA_DERZAVNOI_POLITIKI_U_SFERI_INKLUZIVNOGO_SEREDOVISAC_HALLENGES_FACED_BY_PUBLIC_ADMINISTRATION_AUTHORITIES_IN_CREATING_AN_INCLUSIVE_ENVIRONMENT. DOI: <https://doi.org/10.31652/2786-6068-2025-6-56-67>. [in Ukrainian]

4. Nazarian A. Suchasnyi etap formuvannia inkliuzyvnoho suspilstva ta pobudovy bezbar'iernoho prostoru v Ukraini. URL: <https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/view/202>. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-11-90-99>. [in Ukrainian]

5. Natsionalna stratehiia iz stvorennia bezbar'iernoho prostoru v Ukraini na period do 2030 roku : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 kvitnia 2021 r. No. 366-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80/conv#>. [in Ukrainian]

6. Pro derzhavnu sluzhbu : Zakon Ukrainy No. 889-VIII vid 10 hrudnia 2015 r. (in the version of 2025). Kyiv : Vidomosti Verkhovnoi Rady, 2025. [in Ukrainian]

7. Pro zabezpechennia stvorennia bezbar'iernoho prostoru v Ukraini : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 03 hrudnia 2020 r. No. 533/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533/2020#Text>. [in Ukrainian]

8. World report on disability 2011. *World Health Organization*. URL: <http://apps.who.int/bookorders/anglais/detart1.jsp?codlan=1&codcol=15&codcch=80>
9. [in English]

Дата першого надходження статті до видання: 17.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026